

COMPETENCE "QUALITY" PRACTICES AMONG SPECIAL NEEDS PRESCHOOL TEACHER : PARENTS AND GUARDIANS PERSPECTIVES

^aMohamed Ayob Sukani

^bArfah Hj Abd Karim

^aIPG Kampus Bahasa Melayu, Kuala Lumpur

^bIPG Kampus Pendidikan Teknik, Nilai

^aayob@ipgkmbm.edu.my ^barfahkarim@yahoo.com

Abstract: *The study aims to find special needs preschool teachers practice competencies through the assessment of the quality management practices of special needs preschool teachers from the perspective of parents. The study involved a special needs preschool teacher who follows the Teaching Graduate Program (TGP), organized by the Institute of Teacher Training Collage, (ITTC-MOE), especially in the IPG Kampus Bahasa Melayu Kuala Lumpur. Six constructs evaluation assessed the quality of management practices is of the quality aspects of space management, quality management routine, quality of curriculum management, quality management, organization behavior management quality, and the quality of relationship management. This survey includes the perspectives of parents or guardians of students. A questionnaire containing 30 items provided to the parent or guardian. Data were analyzed in the form of descriptive statistics, involving the analysis in terms of frequency, average score and percentage. The study found the quality of management practices in pre-school teachers as a whole is at a moderate level and satisfy the response of parents and guardians. Therefore, the overall quality of the six constructs assessed practice shows that the achievement of 'good'. The views of parents on the strength of quality practices is a special needs preschool teacher in terms of curriculum, student development and teaching-learning activities, as well as the interaction of teachers and students. Accordingly, the requirements of kindergarten teachers to continue to be given exposure and training to educational information of the 21st century as well as the educational goals of developing life human is necessary, in order to meet the aspirations of the country's education and realizing national education policy, as well as to a concern for the challenges of global education in 21st century.*

Keywords : competence, quality, teacher, special needs preschool, management

PENGENALAN

Pengalaman prasekolah dan pembelajaran yang berkesan, bermakna dan menggembirakan, dapat membekalkan mereka dengan kemahiran, keyakinan diri dan sikap yang positif sebagai persediaan untuk memasuki alam persekolahan formal dan pendidikan sepanjang hayat. Justeru, pendidikan prasekolah merupakan pengalaman awal yang paling penting dalam dunia persekolahan kepada seseorang kanak-kanak.

Peluang pendidikan prasekolah diberi kepada semua kanak-kanak tanpa mengira latar belakang sosial, agama, lokasi tempat tinggal, keadaan kesihatan mental dan fizikal kanak-kanak, serta perkembangan intelek mereka. Bagi kanak-kanak berkeperluan khas, mereka diberi peluang untuk belajar dalam kelas integrasi, kelas inklusif atau di kelas khas, sesuai dengan keadaan dan keperluan mereka.

Pendidikan prasekolah sama ada di kelas biasa atau di kelas khas, diakui memberi kesan yang positif kepada kanak-kanak. Rasulullah s.a.w. bersabda bahawa, "... kanak-kanak mula bercahaya akal mereka pada umur lima tahun...". Jelas pada peringkat ini, kanak-kanak telah mempunyai keupayaan untuk menerima sebarang pengetahuan yang diajarkan (Hassan Langgulung, 1997 dalam Mohamed Ayob, 2013).

Sehubungan itu, program pendidikan prasekolah khas dan normal, adalah bertujuan melahirkan para pelajar yang berjaya mengembangkan daya intelek ke tahap yang maksima berlandaskan nilai dan tradisi bangsa yang murni, di samping kemahiran pengurusan diri bagi para pelajar prasekolah pendidikan khas. Keperluan yang sedemikian rupa sememangnya amat diperlukan, memandangkan agenda pendidikan kini semakin menjadi tumpuan kritis bagi dasar dan program pembangunan negara.

Malah, program pendidikan prasekolah melalui Akta Pendidikan Kebangsaan 1996, telah dimartabatkan sebagai sebahagian dari sistem pendidikan kebangsaan (Kementerian Pendidikan Malaysia, 1996). Peruntukan Akta ini memberi penekanan kepada pendidikan prasekolah bagi kanak-kanak dalam lingkungan umur 4-6 tahun. Perubahan dasar ini menunjukkan usaha untuk **mengekal dan mempertingkatkan kualiti** pendidikan prasekolah " (Pusat Perkembangan Kurikulum - KPM , 2001).

Selanjutnya, tujuan pendidikan prasekolah adalah untuk **memupuk potensi** murid secara menyeluruh dan bersepadu dari segi pembangunan minda dan kreativiti, pemupukan dan amalan nilai yang berteraskan agama dan moral, pengukuhan dan kesetabilan emosi dan penyuburan fizikal, sebagai persediaan untuk kehidupan bermasyarakat" (Pusat Perkembangan Kurikulum - KPM , 2001).

Manakala, Al-Ghazali, 1289 Hijrah (Hassan Langgung, 1979 dalam Mohamed Ayob, 2013) pula berpendapat, kanak-kanak merupakan amanah yang suci murni, merupakan permata mahal yang bersahaja dan bebas dari ukiran dan gambaran, dan ia boleh menerima setiap ukiran dan cenderung kepada apa yang dicenderungkan kepadanya.

Hasan Langgung,1983 (dalam Mohamed Ayob, 2013) juga turut memetik pendapat Rousseau yang mengatakan, "pentingnya masa kanak-kanak di mana peribadi kanak-kanak terbentuk yang pengaruhnya besar sekali pada kehidupan selanjutnya, yakni masa dewasa dan masa tua, hal-hal pertamalah yang patut dipelihara, sebab kanak-kanak pada asalnya diciptakan siap untuk menerima baik dan buruk. Hanya orang dewasa dipersekitarannya yang mencenderungkan kepada salah satu di antaranya.

Pendapat-pendapat di atas turut diterjemahkan maksud hadis junjungan nabi besar Muhammad SAW, yang diriwayatkan oleh Muslim r.a. (Mustika Hadis, 1996) yang bermaksud, "*setiap anak yang dilahirkan adalah suci bersih mengikut fitrahnya (kecenderungan untuk percaya dan mematuhi Allah SWT), maka ibu bapanyalah yang menjadikannya Yahudi, Nasrani atau Majusi*".

Sehubungan dengan perkembangan ini, wajar penilaian kualiti dibuat ke atas prasekolah pendidikan khas, supaya dapat dikenalpasti aspek mutu, kekuatan dan kelemahannya. Seterusnya, tindakan-tindakan tertentu dapat diambil untuk meningkatkan dan memperkasakan kecemerlangan dan kejayaannya, dengan harapan matlamat dan objektif prasekolah pendidikan khas dapat dicapai. Justeru, antara penilaian kualiti yang harus diberi keutamaan adalah dari aspek kualiti guru pendidikan khas di prasekolah, kerana peranan dan tanggungjawab mereka merupakan tonggak dan nadi utama kejayaan dalam prasekolah pendidikan khas.

PENYATAAN MASALAH

Matlamat pendidikan prasekolah khas bukan sekadar memenuhi keperluan pendidikan dari sudut kecemerlangan akademik, kemahiran urus diri dan sosial semata-mata, tetapi yang lebih utama ialah untuk membangunkan kanak-kanak berkeperluan khas yang berumur antara 4 hingga 6 tahun dengan sempurna. Menurut Rahimah Ahmad (1996), para pendidik yang terlibat dengan pendidikan prasekolah tidak boleh terus kekal dalam keadaan sekarang. Ini kerana, sebahagian besar dari gagasan serta idea yang mereka kuasai adalah bersifat keterbelakang, kerana gagasan dan idea tersebut dilahirkan pada masa lalu, sementara keperluan dan tuntutan pendidikan kini adalah gagasan pendidikan abad ke-21.

Maria Montessori-1965, di dalam *Approaches To Early Childhood Education*, Roopnarine, dan Johnson, 1993 dalam Beaty, 2012 membawa teori bahawa, "... kanak-kanak perlu diberi pendidikan seawal mungkin kerana sebelum berumur enam tahun, kanak-kanak menempuh waktu perkembangan yang paling sensitif. Morrison, (2015) pula menyatakan, dari zaman Martin Luther (1483-1546) hingga kezaman Lev Vygotsky (1896-1934), salah satu konsep asas yang perlu untuk *kualiti pendidikan yang baik* berkaitan dengan guru ialah, satu pengajaran yang baik dan berkesan mestilah pengajaran yang berlandaskan kepada teori, falsafah, matlamat dan objektif sesuatu program tersebut. Justeru itu, seseorang pendidik prasekolah yang berkesan mestilah *memahami dan menghayati kualiti* pengajaran, agar matlamat pendidikan yang dilaksanakannya tercapai.

Meskipun masih sesuai dengan sistem nilai murni, tetapi huraian sudah kurang selari dan sepadan dengan keperluan semasa. Kita masih tidak mampu untuk berbicara secara analitis tentang proses peningkatan kualiti pendidikan prasekolah dan membentuk suatu program pendidikan prasekolah khas yang cemerlang berasaskan acuan sendiri. Walhal, kecemerlangan pendidikan prasekolah khas sebenarnya membabitkan kecemerlangan kualiti isi kandungan, kualiti aktiviti pengajaran, kualiti hasil pembelajaran, kualiti persekitaran / dorongan pembelajaran, dan kualiti semua pihak yang terlibat khususnya para pendidik itu sendiri (Rahimah Ahmad, 1996 dalam Mohamed Ayob, 2013).

Oleh itu, penilaian terhadap kualiti adalah merupakan satu aspek yang terpenting dalam pelaksanaan sesuatu program. Penilaian kualiti antara lainnya bertujuan untuk mendapatkan makluma balas, melihat keberkesanan operasi, mengesan kelemahan, mengukur prestasi atau kompetensi dan juga membuat perbandingan. Malah, mengukur prestasi atau kompetensi sesuatu program merupakan langkah yang penting dalam usaha mencapai kecemerlangan sesuatu

program itu sendiri. Puteri Zabariah, 1995 (dalam Mohamed Ayob, 2013) menyatakan, walaupun prasekolah hari ini sudah mencapai kejayaan tertentu, namun kita masih perlu jauh dari berpuas hati dengan perkembangan yang sedia ada, kerana pengisian kualiti pendidikan dituntut di sana-sini untuk memenuhi berbagai vakum yang masih wujud di dalamnya, berbanding dengan pencapaian peningkatan bilangan pusat prasekolah yang menggalakkan.

Ini menjelaskan bahawa, kedudukan taraf kualiti pendidikan prasekolah, khususnya prasekolah pendidikan khas di Malaysia hari ini sememangnya perlu dipertingkatkan serta diperkukuhkan dari segi kualitinya, supaya ia mampu seimbang dengan perkembangan jumlahnya ekoran dari pertumbuhan pusat-pusat prasekolah khas atau prasekolah integrasi yang pesat. Sementalahan itu juga, keperluan kepada peningkatan kualiti guru prasekolah pendidikan khas adalah bagi memenuhi tuntutan pengajaran dan pembelajaran di abad ini.

KAJIAN LITERATUR

Kualiti pengajaran dan pembelajaran sesebuah prasekolah dan prasekolah khas banyak bergantung kepada kualiti gurunya. Kelayakan dan keprofesionalan guru menentukan kualiti program. Mack, 1975 dalam Reno, Stutzman, dan Zimmerman, 2008 mengatakan, ciri-ciri personalis guru dan setakat mana latihan profesional yang dimiliki adalah menyumbang kepada kebolehan. Ciri-ciri personalis guru termasuklah, mempunyai kematangan, menghormati kanak-kanak dan ibu bapa, berkeyakinan, fleksibel, suka belajar, perawakan baik, fizikal yang sesuai, beretika dan mempunyai latihan yang cukup. Guru-guru perlu mendapat latihan profesional untuk memahami bagaimana kanak-kanak berkembang dan belajar. Guru yang berkualiti dilihat dari segi hubungan erat yang berjaya diwujudkan dengan kanak-kanak, kemampuannya mengembangkan program dan merancang aktiviti, kejayaannya mewujudkan komunikasi yang baik dengan ibu bapa dan rakan sejawat yang lain, dan kemahirannya dalam pentadbiran dan perkembangan profesional.

Dalam konteks pendidikan Islam, guru-guru yang berkesan mempunyai sifat ikhlas, taqwa, berilmu pengetahuan (mengenai syariat Islam, halal dan haram, prinsip-prinsip akhlak), suka memaafkan dan bertanggungjawab. Oleh itu guru-guru prasekolah pendidikan khas perlu meningkatkan kefahaman Islam melalui usrah dan budaya ilmu yang berterusan (Hassan, 1997). Khadijah et al. 1989 dan Beaty, 2012, dalam Mohamed Ayob, 2013 menegaskan bahawa guru mestilah mempunyai pengetahuan dan latihan yang cukup serta menghayati tugas mereka, di samping mempunyai peribadi yang sesuai sebagai pendidik. Williams dan Naughton (2009) juga menganggap

faktor prasekolah berkualiti antaranya ialah : pemilihan guru, latihan guru dan penerusan latihan untuk guru. Beaty (2012) pula berpendapat, guru perlu diberi latihan dalam perkhidmatan termasuklah melawat sekolah lain untuk melihat dan belajar tentang jenis-jenis program, dan galakan diberikan dengan memberikan ganjaran kepada guru yang meningkatkan diri. Mack,1975 dalam Reno, Stutzman, & Zimmerman, 2008 menganggap guru boleh meningkatkan profesional dengan menjadi ahli dalam kegiatan yang berkaitan dengan pendidikan awal kanak-kanak , atau membaca buku dan majalah berkaitan kanak-kanak.

Kajian di dalam negara - kajian pendidikan kanak-kanak prasekolah merupakan bidang yang belum banyak diterokai oleh penyelidik di negara ini. Sehubungan dengan itu, Rohaty Mohd Majzub (2016) menegaskan bahawa, masih amat berkurangan sekali penyelidikan dan penilaian yang telah dijalankan dalam bidang pendidikan prasekolah, mungkin kerana secara relatifnya umur pendidikan prasekolah masih muda berbanding dengan peringkat pendidikan yang lain. Penyelidikan adalah penting dalam proses penilaian dan menentukan tahap kualiti sesuatu program.

Mohamed Ayob (2013) Kementerian dengan kerjasama EPRD telah mengkaji Status Pendidikan Prasekolah. Sampel kajian melibatkan 176 pusat prasekolah iaitu 4.6% daripada 3,851 buah prasekolah yang ada. Kaedah yang digunakan ialah dengan meninjau laporan prasekolah berkaitan, soal selidik, temu bual pakar, lawatan serta pemerhatian. Hasil kajian ini mendapati agensi kerajaan, separa kerajaan dan swasta melaksanakan kurikulum yang menekankan perkembangan sosialisasi dan fizikal kanak-kanak, sementara prasekolah Jabatan Agama Islam Negeri menekankan Pendidikan Islam dan akhlak. Kajian juga mendapati hanya sebilangan kecil prasekolah yang melaksanakan kurikulum yang menyeluruh dan seimbang. Pendekatan dan kaedah pengajaran guru menyamai pendekatan sekolah rendah, justeru guru didapati kurang menimbangkan peringkat kematangan dan kebolehan kanak-kanak prasekolah.

Kajian pendidikan prasekolah di luar negara telah banyak dilakukan. Penilaian terhadap program prasekolah banyak dilakukan di negara barat dengan berbagai tujuan. Di antaranya, ialah untuk melihat keberkesanan program, kepentingan pendidikan awal kanak-kanak, kesan penglibatan ibu bapa dan sebagainya.

Salah satu kajian penilaian telah dilakukan ke atas prasekolah di San Antonio (*Office of Evaluation*, 1985 dalam Mohamed Ayob, 2013) yang bertujuan melihat keberkesanan program. Selain daripada tinjauan literatur tentang program yang berkesan, pemerhatian dibuat terhadap bilik-bilik darjah diikuti temubual guru dan guru besar 10 buah prasekolah yang

dipilih secara rawak. Pakar kurikulum yang menyelaraskan program telah ditemubual dan bahan-bahan yang digunakan oleh prasekolah diperiksa. Tinjauan lanjutan dibuat ke atas pelajar yang berada dalam darjah 1, 2 dan 3 yang mengikuti program tersebut. Kemajuan kanak-kanak ini dibanding pula dengan kumpulan yang sama yang tidak mengikuti program prasekolah semasa berumur 4 tahun. Dalam tinjauan literatur, dirumuskan dapatan-dapatan kajian tentang ciri prasekolah yang berkesan adalah, Pendidikan awal, yakni lebih awal lebih baik; Nisbah guru murid, lebih rendah lebih baik; Lawatan ke rumah dan khidmat untuk keluarga; Penglibatan ibu bapa dalam program, lebih banyak lebih baik; Program berstruktur, lebih baik daripada berorientasikan permainan semata-mata; Objektif khusus adalah perlu; Pendidikan berkualiti tinggi adalah perlu walaupun untuk kumpulan kanak-kanak termiskin, dan Pengalaman pendidikan awal yang berstruktur akan membantu kanak-kanak.

Seterusnya kualiti program prasekolah dikenal pasti di negara barat melalui pendekatan penilaian dengan menggunakan kaedah '*Self Study*'. Alat yang digunakan mendapat pengiktirafan oleh badan tertentu seperti NAEYC (*The National Association Of Early Childhood*) atau mereka menggunakan alat '*Self Study*' oleh NAEYC sendiri dengan tujuan agar program mereka diiktiraf. Sementara itu terdapat organisasi seperti *Headstart* mempunyai alat mereka sendiri diberi nama '*The Early Childhood Environment Rating Scale*' yang digunakan untuk menilai program mereka sendiri. Alat-alat ini berbentuk temubual dan soal selidik untuk menilai sama ada keperluan kanak-kanak juga ibu bapa tercapai, dengan meneliti semua aspek program, dari segi kekuatan dan untuk mengenalpasti langkah-langkah yang perlu untuk mencapai matlamat program atau kecemerlangan program (*Kentucky State Dept. of Education*, 1991, dalam Henniger, 2009).

Di Singapura, Hoon Seng Seok, 1994 dalam Mohamed Ayob, 2013 telah membuat kajian tentang Kualiti Pendidikan Prasekolah di Singapura, Dari Pandangan Dan Tanggapan Ibu bapa. Sebanyak 437 soal selidik diedarkan kepada ibu bapa daripada 10 buah prasekolah mengenai sebab-sebab pemilihan sesuatu prasekolah, pandangan dan harapan mereka. Temubual juga dibuat kepada 50 orang ibu bapa. Perbandingan dibuat diantara ekonomi tinggi dan rendah. Hasil menunjukkan faktor pemilihan prasekolah ialah kemudahan dan khidmat yang berkualiti (melibatkan *staff*, perhatian kepada kanak-kanak, program akademik dan bahasa). Ibu bapa daripada SES tinggi mementingkan perkembangan sosial anak-anak dan aktiviti yang berpusatkan kanak-kanak. Sementara SES rendah, mementingkan jarak dari rumah. Tujuan menghantar anak ke prasekolah pula adalah sebagai persediaan ke sekolah rendah,

supaya bergaul dengan rakan sebaya dan kerana tekanan sosial. Harapan mereka ialah untuk meningkatkan perkembangan kognitif anak-anak, memberi asas membaca, menulis, mengira, latihan berdikari dan latihan disiplin (terutama yang berbangsa Cina).

Satu aspek yang berkaitan usaha meningkatkan kualiti prasekolah ialah dari segi kualiti gurunya. Williams dan Naughton (2009) telah melaporkan satu kajian yang dibuat ke atas kumpulan 22 orang pentadbir, 72 orang guru dan 25 orang pembantu guru yang menghadiri satu bengkel latihan yang dirangka dengan tujuan meningkatkan kemahiran profesional guru, dalam konteks program pendidikan prasekolah yang berkualiti. Kajian dilaksanakan kepada enam buah pusat latihan di kawasan selatan Amerika. Ujian sebelum dan selepas telah meminta peserta-peserta menentukan kekuatan dan kelemahan berkaitan program prasekolah yang mereka laksanakan mengenai kakitangan, kurikulum yang menepati perkembangan, ibu bapa dan kemudahan-kemudahan. Latihan juga didapati sangat berguna untuk pentadbir dan pembantu guru. Cadangan ini didapati selaras dengan cadangan *Kentucky State Dept. of Education* dalam kertas kerja yang dibentangkan pada tahun 1991 (Beaty, 2012), berkaitan langkah mengembangkan profesionalisma guru bahawa bengkel-bengkel tertentu, *konferens*, latihan dalam perkhidmatan sebagai cara meningkatkan perkembangan guru-guru. Mereka juga mencadangkan cara tambahan untuk meningkatkan profesionalisma guru ialah melalui penilaian sendiri (*self evaluation*) terhadap pencapaian guru di bilik dajjah dan juga di luar bilik dajjah.

Jelas, kajian-kajian mengenai pendidikan prasekolah sangat pesat dilakukan di negara barat, oleh berbagai pihak sama ada kerajaan ataupun mereka yang terlibat dalam pendidikan prasekolah, untuk menilai pencapaian dan keberkesanan program masing-masing. Program yang berkualiti didapati diutamakan oleh ibu bapa apabila memilih prasekolah untuk anak-anak dan pihak prasekolah sendiri berusaha memastikan pusat prasekolah mereka mencapai kualiti, dari aspek ciri-ciri dan konstruk kualiti yang perlu disediakan. Kajian-kajian yang dibuat di luar negara banyak membuktikan bahawa pentingnya program prasekolah berkualiti untuk mendapat hasil jangka panjang dan kajian-kajian itu juga mendedahkan ciri-ciri kualiti yang perlu ada pada sesebuah prasekolah termasuk kualiti guru.

Sementara itu, kajian-kajian dalam negara mengenai penilaian prasekolah telah membuktikan pendidikan prasekolah sangat penting bagi menyediakan kanak-kanak yang akan memasuki persekolahan formal. Penilaian kualiti program didapati belum begitu lumrah dilakukan. Untuk mempertingkatkan kualiti pendidikan prasekolah, ada baiknya jika kita menjalankan kajian tentang

perkembangan kanak-kanak serta amalan pendidikan kanak-kanak di prasekolah. Suatu perkara yang harus diperkembangkan ialah penggabungan atau penggabungan di antara teori dan amali pendidikan kanak-kanak. Oleh itu, *perlu lah dijalankan lebih banyak kajian* tentang pembelajaran di prasekolah kerana negara kita masih jauh ke belakang dalam usaha menghimpunkan data tentang iklim dan pembelajaran kanak-kanak (Rohaty Mohd Majzub, 2016). Justeru, kajian ciri-ciri kualiti guru boleh dilihat dari pelbagai aspek antaranya, hubungan mesra dengan kanak-kanak, kemampuan mengembangkan program dan merancang aktiviti, kejayaannya mewujudkan komunikasi dengan ibu bapa dan rakan sejawat dan kemahirannya dalam pentadbiran dan perkembangan profesional.

OBJEKTIF KAJIAN

Tujuan kajian ini adalah untuk menilai ciri-ciri umum amalan kualiti di prasekolah iaitu dari segi pengurusan rutin, pengurusan organisasi, pengurusan kurikulum, pengurusan tingkah laku murid, pengurusan ruang, dan pengurusan hubungan, iaitu :

- i. Mengenal pasti tahap kompetensi amalan kualiti dalam kalangan guru prasekolah pendidikan khas.
- ii. Menemukan pola kompetensi amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas dalam bidang pengurusan.

PERSOALAN KAJIAN

- i. Apakah tahap kompetensi amalan kualiti dalam kalangan guru prasekolah pendidikan khas ?
- ii. Apakah pola kompetensi amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas dalam setiap bidang pengurusan ?

METODOLOGI KAJIAN

Metodologi yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk deskriptif atau kaji selidik yang bertujuan untuk meninjau dan mendapat maklumat mengenai amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas. Menurut Wiersma, 1995 (Green, 2007), biasanya kajian tinjauan adalah berkaitan dengan insidens, taburan dan perhubungan atau perkaitan pembolehubah-pembolehubah pendidikan, psikologi, dan sosial. Matlamat kajian ini adalah untuk menentukan pengiktirafan terhadap amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas, sama ada ditahap -paling baik, baik, sederhana, minima dan rendah atau lemah. Dalam kajian ini, tinjauan maklumat mengenai kualiti prasekolah pendidikan khas dikhususkan dari pemerhatian ibu bapa sahaja. Pemerhatian juga dilakukan ke atas beberapa buah prasekolah pendidikan khas terlibat, yang dilaksanakan oleh pengkaji untuk mengukuhkan dapatan khasnya bagi konstruk seperti interaksi kanak - kanak dengan guru, interaksi kanak-

kanak dengan kanak-kanak , ruang fizikal, kesihatan dan keselamatan.

Kajian pengiktirafan amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas ditinjau berasaskan panduan daripada pakar-pakar pendidikan prasekolah yang dirumuskan kepada enam konstruk pengurusan iaitu kualiti pengurusan rutin, pengurusan organisasi, pengurusan kurikulum, pengurusan tingkah laku murid, pengurusan ruang, dan pengurusan hubungan.

Maklumat mengenai amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas diperoleh melalui soal selidik kepada ibu bapa kanak-kanak, untuk mendapat pandangan mereka mengenai amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas. Ibu bapa adalah pelanggan kepada program yang dijalankan, dan mereka tentunya mengambil berat mengenai bagaimana program dilaksanakan dan mempunyai harapan-harapan tertentu terhadap program ini. Malah, Rohaty Mohd Majzub (2016) menyatakan bahawa, penglibatan ibu bapa adalah merupakan konstruk integral bagi sesebuah pusat prasekolah. Konstruk tersebut sewajarnya mendapat lebih penghargaan dalam pendidikan prasekolah di Malaysia. Di Barat, penglibatan ibu bapa merupakan syarat wajib dalam kelulusan penubuhan kebanyakan pusat prasekolah.

Pemilihan sampel kajian dilakukan secara rawak oleh guru prasekolah pendidikan khas program PPG. Dalam kajian ini, pengkaji hanya memilih sekurang-kurangnya seramai 60 orang ibu bapa. Menurut Tuckman (1994) saiz sampel perlu dimaksimumkan supaya saiz dapat meminimumkan ralat persempelan. Chua Yan Piaw (2011) pula, penggunaan saiz sampel perlu digalakkan melebihi 30 unit, kerana andaian bahawa taburan normal biasanya dipenuhi apabila saiz sampel melebihi 30 unit. Dengan penambahan saiz sampel, ianya akan lebih mewakili populasi dan mengurangkan ralat persempelan. Selanjutnya, Othman Lebar (2007) mengatakan bahawa, jika pengkaji mengambil saiz sampel yang lebih besar, maka akan didapati nilai purata lebih menepati purata populasi jika dibandingkan dengan menggunakan saiz sampel yang kecil.

Instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah satu set soal selidik yang digunakan oleh ibu bapa. Soal selidik digunakan untuk membolehkan ia diagih dengan cepat, mudah dan meliputi kawasan yang luas. Ia mempunyai faedah dari segi kos dan masa (Shafei Abu Bakar, 1991 dalam Mohamed Ayob, 2013). Dengan soal selidik pengkaji mendapat maklumat yang banyak dalam masa yang singkat dan ini sudah pasti menjimatkan perbelanjaan (Chua, 2011). Menurut Othman Lebar (2007) pula, tujuan mengadakan soal selidik yang bercampur antara soalan terbuka dengan soalan tertutup ialah untuk mendapatkan jawapan yang lebih jelas. Soal selidik yang digunakan untuk ibu bapa ini terbahagi kepada 3

bahagian. Bahagian A (latar belakang ibu bapa), Bahagian B mengandungi item berhubung keadaan kualiti pengurusan di prasekolah, sebanyak 30 item daripada 6 konstruk amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas. Konstruk pengurusan rutin mengandungi 5 item, pengurusan organisasi-5 item, pengurusan kurikulum-5 item, pengurusan tingkah laku murid-5 item, pengurusan ruang-5 item, dan pengurusan hubungan juga 5 item. Manakala, Bahagian C pula ialah soalan-soalan terbuka untuk mendapat pandangan dan cadangan ibu bapa mengenai amalan kualiti guru di prasekolah pendidikan khas. Chua Yan Piaw (2011) menyatakan, soal selidik merupakan alat ukur yang biasa digunakan dalam penyelidikan pendidikan. Ia digunakan untuk mendapatkan maklumat berkenaan faktor-faktor, kepercayaan, perasaan, kehendak dan lain-lain.

Dari segi pengukuran kualiti dan pengiraan pula, kajian ini menggunakan pengiraan dalam bentuk kekerapan atau frekuensi, perkiraan Min atau purata skor dan peratusan, berpandukan sistem pengukuran Skala *Likert* lima kategori bagi 30 pernyataan yang diberikan. Oleh itu, pengiraan skor maksima bagi soal selidik ibu bapa ialah :

$$\text{Jumlah Item} \times 5 = \text{Skor maksima bagi soal selidik ibu bapa}$$

Dalam menentukan aras kualiti yang dicapai, kajian ini mengkategorikan peringkat-peringkat aras kualiti kepada lima kategori iaitu paling baik, baik, sederhana, minima dan rendah, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1, berikut :

Jadual 1 : Peringkat kategori aras kualiti

Kategori aras kualiti	% Pencapaian
Paling baik	90.0 % - 100 %
Baik	80.0 % - 89.9 %
Sederhana / memuaskan	70.0 % - 79.9 %
Minima	60.0 % - 69.9 %
Lemah / rendah	00.0 % - 59.9 %

Data-data yang diperoleh daripada soal selidik dianalisis menggunakan "Pakej Statistik Untuk Sains Sosial" (SPSS). Penganalisan data ini melibatkan statistik deskriptif, iaitu analisis dalam bentuk kekerapan, purata skor dan peratusan. Menurut Chua Yan Piaw (2011), penganalisan data berstatistik menggunakan perisian pengaturcaraan SPSS dapat menghasilkan pengiraan yang tepat.

Maklumat latar belakang ibu bapa menunjukkan hubungkait latar belakang ibu bapa yang menjadi responden dengan tujuh faktor yang berkaitan. Faktor-faktor tersebut dianalisa berdasarkan kepada taburan kekerapan dan peratusan bagi setiap faktor yang berkenaan. Antara faktor yang diambil kira ialah faktor jantina, menunjukkan sebanyak 58.3% (35 orang) daripada 60 orang ibu bapa yang menjadi responden adalah terdiri daripada kaum bapa, manakala 41.7% pula diwakili oleh kaum ibu. Didapati kedua-dua pihak, iaitu para bapa dan para ibu memperlihatkan kebertanggungjawaban yang hampir seimbang dalam mengambil tindakan ke atas perkara-perkara rasmi yang berkaitan dengan persekolahan anak-anak mereka di prasekolah. Malah, para ibu bapa merupakan pihak yang berkomunikasi dengan guru-guru prasekolah pendidikan khas secara langsung berhubung pelbagai perkara mengenai pelajaran anak-anak mereka.

Dari segi pekerjaan pula, data menjelaskan bahawa 75.0 % daripada responden adalah terdiri daripada kakitangan kerajaan (antaranya- guru, polis, kerani, pegawai, dan pembantu am), 25.0% pula terdiri daripada golongan yang bekerja sendiri (antaranya- pemandu, buruh am).

Melihat dari segi faktor kekerapan lawatan responden ke prasekolah pula, sejumlah 69.0 % responden melawat lebih dari empat kali, 21.0% melawat antara dua hingga tiga kali, 09.0% telah melawat sebanyak sekali, dan 01.0% belum melakukan lawatan lagi. Ini jelas menunjukkan bahawa 99.0% daripada responden adalah merupakan pihak yang pernah dan sering mengunjungi prasekolah. Komitmen yang ditunjukkan oleh responden berhubung faktor lawatan ke prasekolah ini juga turut membuktikan bahawa pihak ibu bapa kanak-kanak prasekolah begitu perihatin terhadap pendidikan anak-anak mereka.

Seterusnya, data menunjukkan dapatan daripada faktor jawapan kepada soal selidik. Didapati seramai 66.6% (42 orang) daripada responden telah melaksanakannya melalui pemerhatian, manakala 26.6% (16 orang) melalui lawatan, dan 06.8% (2 orang) lagi melalui maklumat dari orang lain, dan tidak ada daripada responden yang memberi respon hanya bersandarkan kepada anggapan sahaja. Responden memberi tindakbalas terhadap kajian ini dengan cara

kunjungan atau lawatan dan pemerhatian yang dilakukan oleh mereka sendiri, dan ini melibatkan sejumlah 93.2% daripada keseluruhan jumlah responden yang terpilih.

Di dapati bahawa ibu bapa yang memberi respon serta tindak balas dalam kajian ini adalah terdiri dari kalangan ibu bapa yang bekerja serta peka terhadap kualiti dan keperluan pendidikan di awal kanak-kanak. Sebahagian besar responden menjawab soal selidik berdasarkan maklumat lawatan dan pemerhatian yang responden lakukan sendiri. Sehubungan dengan itu, setiap respon yang diberikan oleh ibu bapa terhadap soal selidik kajian ini, adalah dipercayai berdasarkan maklumat yang kukuh. Di samping itu, ia turut dapat memberi gambaran amalan kualiti sebenar sinario pendidikan prasekolah yang terlibat dalam kajian ini khususnya.

DAPATAN KAJIAN

Analisis keseluruhan amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas.

Bagi persoalan kajian, apakah tahap kompetensi amalan kualiti dalam kalangan guru prasekolah pendidikan khas? Bidang pengurusan yang difokuskan dalam kajian ini adalah dari aspek pengurusan rutin, pengurusan organisasi, pengurusan kurikulum, pengurusan tingkah laku murid, pengurusan ruang, dan pengurusan hubungan.

Sebagaimana yang telah dinyatakan di atas, analisis amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas secara keseluruhannya merujuk kepada dapatan yang merangkumi semua konstruk pengurusan kualiti. Min bagi keseluruhan konstruk dibandingkan dengan skor maksima. Peratus yang diperolehi akan menentukan aras kualitasnya. Skor maksima bagi penilaian amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas dari pandangan atau tanggapan ibu bapa diperolehi dengan cara mendarab jumlah item dengan skala 5, kerana skala yang digunakan adalah skala [1] hingga [5], yang mana [5] menunjukkan aras pencapaian paling tinggi, manakala skala [1] menunjukkan aras pencapaian paling rendah.

Jadual 2 : Taburan tindak balas ibu bapa

Konstruk (Item)	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
1. Pengurusan rutin	3.95	79.0	Sederhana
2. Pengurusan organisasi	3.70	74.0	Sederhana
3. Pengurusan kurikulum	4.15	83.0	Baik
4. Pengurusan tingkah laku murid	4.10	82.0	Baik
5. Pengurusan ruang	3.95	79.0	Sederhana
6. Pengurusan hubungan	4.05	81.0	Baik
Keseluruhan : 30 item @ Skor	3.98	79.7	Sederhana

Analisis amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas mengikut konstruk.

Manakala bagi persoalan kajian, apakah pola kompetensi amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas dalam setiap bidang pengurusan ? Analisis dapatan kajian berhubung pola amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas bagi setiap aspek

pengurusan selanjutnya akan disampaikan mengikut konstruk, iaitu item-item dari aspek pengurusan rutin, item-item dari aspek pengurusan organisasi, item-item dari aspek pengurusan kurikulum, item-item dari aspek pengurusan tingkah laku murid, item-item dari aspek pengurusan ruang, dan item-item dari aspek pengurusan hubungan.

Jadual 3 : Konstruk pengurusan rutin

Mengurus amalan rutin harian	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
1. Datang lebih awal	3.95	79.0	Sederhana
2. Menyambut ketibaan murid	3.70	74.0	Sederhana
3. Melaksanakan perbualan awal	4.15	83.0	Baik
4. Rehat diisi perkara bermanfaat	4.00	80.0	Baik

5. Melaksanakan aktiviti luar	3.95	79.0	Sederhana
Keseluruhan : 5 item @ Skor	3.95	79.0	Sederhana

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 3, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan rutin yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 83. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah pada

aras kualiti 'sederhana', iaitu pada min 3.95 (79.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa - guru melaksanakan perbualan awal / pagi mengikut jadual, yakni item no.3, telah mencapai peratusan paling tinggi (83.0%) berbanding peratusan item-item lainnya.

Jadual 4 : Konstruk pengurusan organisasi

Mengurus amalan pengurusan prasekolah (S.O.P)	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
6. Laksanakan amalan keselamatan	3.40	68.0	Minima
7. Kebersihan murid, dalam dan luar	3.50	70.0	Sederhana
8. Titikberatkan kesihatan murid	4.10	82.0	Baik
9. Kerjasama dengan waris / PIBG	4.05	81.0	Baik
10. Mempamerkan dokumen	3.45	69.0	Minima
Keseluruhan : 5 item @ Skor	3.70	74.0	Sederhana

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 4, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan organisasi yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 82. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah

pada aras kualiti 'sederhana', iaitu pada min 3.70 (74.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa, dua daripada item konstruk pengurusan organisasi, telah mencapai peratusan minima (68.0% dan 69.0%), berbanding peratusan item-item lainnya.

Jadual 5 : Konstruk pengurusan kurikulum (P&P)

Melaksanakan kurikulum melalui aktiviti P&P	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
11. Ajar baca, tulis, kira, menaakul	4.35	87.0	Baik
12. Pembelajaran berpusatkan murid	4.05	81.0	Baik
13. Pentaksiran yang berterusan	3.95	79.0	Sederhana
14. Gunakan alat/bahan mengajar	4.45	89.0	Baik
15. Guna kemudahan/perisian TMK	3.95	79.0	Sederhana
Keseluruhan : 5 item @ Skor	4.15	83.0	Baik

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 5, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan kurikulum yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 89. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah

pada aras kualiti 'baik', iaitu pada min 4.15 (83.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa, dua daripada item konstruk pengurusan kurikulum, telah mencapai peratusan sederhana (79.0%), berbanding peratusan item-item lainnya.

Jadual 6 : Konstruk pengurusan tingkah laku murid

Mengurus tingkah laku murid	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			

16. Kawalan kelas sempurna	3.95	79.0	Sederhana
17. Hukuman / dendaan positif	3.95	79.0	Sederhana
18. Ganjaran lisan / bukan lisan	4.35	87.0	Baik
19. Amalkan peraturan kecil	4.30	86.0	Baik
20. Bimbingan, teguran / motivasi	3.95	79.0	Sederhana
Keseluruhan : 5 item @ Skor	4.10	82.0	Baik

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 6, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan tingkah laku murid yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 87. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah pada aras kualiti 'baik', iaitu pada min 4.10

(82.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa, tiga daripada item konstruk pengurusan tingkah laku murid, telah mencapai peratusan sederhana (79.0%), berbanding peratusan item-item lainnya.

Jadual 7 : Konstruk pengurusan ruang

Mengurus ruang berkaitan P&P	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
21. Sudut pembelajaran / pameran	3.95	79.0	Sederhana
22. Ruang maklumat/informasi	3.70	74.0	Sederhana
23. Ruang aktiviti luar/dalam	4.15	83.0	Baik
24. Laluan/trafik yang sesuai	3.80	76.0	Sederhana
25. Susun atur perabot & bahan	3.95	79.0	Sederhana
Keseluruhan : 5 item @ Skor	3.95	79.0	Sederhana

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 7, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan ruang yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 83. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah pada

aras kualiti 'sderhana', iaitu pada min 3.95 (79.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa, empat daripada item konstruk pengurusan ruang, telah mencapai peratusan sederhana (74.0%, 76.0% dan 79.0%), berbanding peratusan item-item lainnya.

Jadual 8 : Konstruk pengurusan hubungan

Mengurus hubungan dengan semua pihak	Tindakbalas Ibu bapa		Aras Amalan Kualiti
	Min	%	
N = 60			
26. Berkerjasama dengan rakan	3.95	79.0	Sederhana
27. Hubungan baik dengan penjaga	3.95	79.0	Sederhana
28. Baik dengan murid tanpa pilih kasih	4.45	89.0	Baik
29. Jalin kerjasama dengan komuniti	3.95	79.0	Sederhana
30. Bina interaksi antara murid	3.95	79.0	Sederhana
Keseluruhan : 5 item @ Skor	4.05	81.0	Baik

Berdasarkan 5 item di dalam Jadual 8, yang berhubungkait dengan aspek amalan kualiti pengurusan hubungan yang dikemukakan, skor maksima konstruk ini ialah 89. Skor keseluruhan tindak balas dari 60 responden terhadap konstruk ini adalah

pada aras kualiti 'baik', iaitu pada min 4.05 (81.0%). Tindak balas responden menunjukkan bahawa, empat daripada item konstruk pengurusan hubungan, telah mencapai peratusan sederhana (79.0%), berbanding peratusan item-item lainnya.

Persoalan kajian yang utama dalam kajian ini adalah berkaitan dengan tahap amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas secara keseluruhan, dan persoalan ini dilihat daripada prespektif ibu bapa. Secara umumnya, kajian ini mendapati bahawa amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas KPM berada pada aras 'baik'. Ini dapat dirujuk kepada Jadual 2, di mana didapati bahawa tindak balas responden bagi semua item dalam soal selidik menunjukkan pandangan atau prespektif responden terhadap penilaian amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas keseluruhannya adalah pada aras kualiti 'baik'.

Persoalan kedua kajian ini ialah berkaitan pola amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas yang mengikut konstruk iaitu dari aspek pengurusan rutin, pengurusan organisasi, pengurusan kurikulum, pengurusan tingkah laku murid, pengurusan ruang, dan pengurusan hubungan. Secara umumnya, kajian ini mendapati bahawa amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas ada 'sederhana' dan ada yang berada pada aras 'baik'. Ini dapat dirujuk kepada Jadual 3 hingga Jadual 8, di mana didapati bahawa pengurusan rutin, pengurusan organisasi dan pengurusan ruang adalah pada aras 'sederhana', manakala pengurusan kurikulum, pengurusan tingkah laku murid, dan pengurusan hubungan berada pada aras 'baik'.

Beberapa aspek yang telah mencapai kualiti 'baik', antaranya iaitu (item 14) Gunakan alat / bahan mengajar (4.45 : 89.0% : Baik), dan (item 28) Baik dengan murid tanpa pilih kasih (4.45 : 89.0% : Baik). Manakala kelemahan yang ketara pula ialah dari segi (item 6) Laksanakan amalan keselamatan (3.40 : 68.0% : Minima), dan (item 10), Mempamerkan dokumen (3.45 : 69.0% : Minima). Carrey, 1994 (dalam Beaty, 2012), berpendapat bahawa penilaian ialah satu prosedur yang digunakan untuk memperolehi kualiti sesuatu perkara. Dengan kata lain, penilaian ialah proses memerhati, menentukan dan mendapatkan maklumat yang berguna untuk membuat pertimbangan mengenai tindakan selanjutnya.

Justeru, dapat dirumuskan bahawa pandangan ibu bapa mengenai kekuatan amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas adalah dari segi, unsur pelaksanaan kurikulum, perkembangan murid, aktiviti pengajaran-pembelajaran, serta interaksi guru dengan murid.

IMPLIKASI KAJIAN DAN CADANGAN

Hasil dari kajian ini menimbulkan beberapa implikasi terhadap status keseluruhan secara umum berhubungkait dengan tahap amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas secara keseluruhan. Secara ringkas antaranya adalah ;

A. Kementerian Pendidikan Malaysia selaku penganjur program pendidikan Prasekolah hendaklah ;

[a] Memantau dan menyelaras pelaksanaan prasekolah berhubung amalan kualiti guru prasekolah pendidikan khas di seluruh negara, supaya setiap prasekolah kelolaannya mematuhi piawai tertentu dari segi keseluruhan komponen pengurusan di prasekolah, yang memenuhi ciri *Developmentally Appropriate Programme*.

[b] Menyediakan struktur krusus dan latihan susulan / berkala yang tersusun yang merangkumi pengetahuan dan kemahiran untuk menyediakan guru-guru prasekolah pendidikan khas yang luas pengetahuan prasekolah dan berkualiti.

B. Kementerian Pendidikan Malaysia perlu memastikan guru-guru prasekolah pendidikan khas mendapat latihan lanjutan, latihan peningkatan iktisad sehingga ke peringkat ijazah lanjutan, dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak.

C. Pihak kementerian juga perlu mengambil berat terhadap pelaksanaan kurikulum baharu KSPK (semakan 2017) yang selari dengan kualiti prasekolah pendidikan khas, demi kemajuan dan kebaikan perkembangan kanak-kanak prasekolah pendidikan khas.

KESIMPULAN

Menjadi hasrat Kementerian Pendidikan Malaysia agar murid yang terhasil dari semua prasekolah pendidikan khas mempunyai acuan dan cita rasa yang sama ke arah mendokong cita-cita negara. Adalah diharapkan agar murid prasekolah ini bersedia untuk menghadapi cabaran kehidupan di alaf baru, juga dalam dunia teknologi komunikasi maklumat yang serba maju di abad ke-21 ini.

Justeru, program prasekolah pendidikan khas yang berkualiti dapat menjadi asas untuk melahirkan murid yang berilmu pengetahuan, berakhlak mulia, mempunyai keyakinan diri, cita-cita tinggi, daya tahan, semangat juang, dan gigih berusaha, sihat dan cergas, serta kreatif dan ekspreasif. Asas yang dibina dalam diri kanak-kanak berkeperluan khas ini akan memberi impak yang besar di masa hadapan ke arah menyumbang kepada kesejahteraan diri mereka sendiri, kemajuan agama, keluarga, masyarakat, bangsa, dan negara - insya'Allah.

RUJUKAN

- Al- Quran. Surah al-Anfal, ayat: 28. Dalam Mohamed Ayob Sukani. 2013. Instrumen Pentaksiran Kesediaan Prasekolah. Desertasi Doktor Falsafah. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Ab. Aziz Yusof. 2000. Penilaian prestasi: kepentingan dan permasalahan. Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Carrey, J. 1994. Dalam Beaty, J.J. 2012. Skills for preschool teacher. New York : Pearson

- Chua Yan Piaw. 2011. Kaedah penyelidikan. Kuala Lumpur : Mc Graw Hill. Cullingford, C. 1995. The effective teacher. London : Cassell.
- Green, S. 2007. Childrens care, learning and development. England : Nelson Thornes.
- Hearron, P.T. & Hildebrand, V. 2003. Management of child development center. New Jersey : Merrill Prentice Hall.
- Henniger, M.L. 2009. Teaching young children. New Jersey : Merrill Pearson.
- Mohamed Ayob Sukani. 2013. Instrumen Pentaksiran Kesiediaan Prasekolah. Desertasi Doktor Falsafah. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Morrison, G.S. 2015. Early childhood education today. New Jersey : Pearson Merrill Prentice Hall.
- Mustika Hadis. 1996. Dalam Mohamed Ayob Sukani. 2013. Instrumen Pentaksiran Kesiediaan Prasekolah. Desertasi Doktor Falsafah. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nielson, D.M. 2006. Teaching young children. California : Corwin Press.
- Othman Lebar. 2007. Penyelidikan kualitatif pengenalan kepada teori dan metod. Tanjung Malim: Penerbit Universiti Sultan Idris. Puckett, M.B. & Diffily, D. 2004. Teaching young children. United Kingdom. Thomson Delmar Learner.
- Puteri Zabariah. 1995. Dalam Mohamed Ayob Sukani. 2013. Instrumen pentaksiran kesiediaan prasekolah. Desertasi Doktor Falsafah. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Reno, H., Stutzman, J. & Zimmerman, J. 2008. Handbook for early childhood administrators. New York : Pearson
- Roopnarine & Johnson. 1993. Dalam Beaty, J.J. 2012. Skills for preschool teacher. New York : Pearson
- Rohaty Mohd Majzub. 2016. Asia-Pacific, Regional Policy Forum on Early childhood care. Putrajaya : Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Wiersma, M. 1995. Dalam Green, S. 2007. Childrens care, learning and development. England : Nelson Thornes.
- Williams, G. & Naughton, G.M. 2009. Teaching young children. England : Mc Graw Hill.